

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Árnysai Katalin ügyvéd (címe) által képviselt (felperes neve, címe) felperesnek, dr. Gyurkó Péter ügyvéd (címe) által képviselt (alperes neve, címe) alperes ellen, sajtó-helyreigazítás iránt indított perében, a Heves Megyei Bíróság 2009. április 16. napján meghozott, 5.P.20.110/2009/3. számú ítélete ellen az alperes részéről 4. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja, és a helyreigazítás szövegéből a valóságra vonatkozó közléseket mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperes által szerkesztett lapot kiadó ...-t, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 6.000 (hatezer) forint fellebbezési költséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 24.000 (huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a február 17-i számában megjelent „Össztűz a ...” című cikkben foglalt valótlan tényállításokat kifogásolta helyreigazítási kérelmében.

A szerkesztőség a kérelemnek nem tett eleget, ezért a felperes kereseti kérelmet terjesztett elő és olyan tartalmú helyreigazítás közlésére kérte kötelezni az alperest, amelyből megállapítható, hogy a perbeli írás a helyreigazítási kérelemben rögzítettek körében a felperesre, mint jogi személyre vonatkozóan valótlan tényállításokat tartalmaz.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Előadta, hogy a cikkben a felperes ellen tartott tüntetésről tudósított, az ott jelenlevők véleményét hozta nyilvánosságra, csak a történelekről adott tájékoztatást.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül a ... 7. oldalán a ... -i számában megjelent „Össztűz a ...” című cikkel azonos tördeléssel és azonos betűtípus alkalmazásával az alábbi helyreigazítást közölje:

... .. napján „Össztűz a ...” címmel publikált írásunkban az ... által tartott tüntetésről való tájékoztatáson résztvevők azon nyilatkozatának, illetve a felszólaló ... azon állításának leközlésével, miszerint a ... uzsorát nyújt, illetve a cég tevékenysége „törvényes uzsora” lenne, valótlanul keltettük azt a látszatot, hogy a ... a kölcsönszerződések megkötésekor a másik fél helyzetének kihasználásával feltűnően aránytalan előnyt köt ki.

A valóságban a ... a hagyományos banki gyakorlattól eltérően, egyszerű, átlátható feltételekkel nyújt alacsony összegű hiteleket. Ügyfelei saját otthonukban jutnak hozzá a kölcsönhöz, s heti rendszerességgel ugyanígy fizetik meg a törlesztőrészeket. A ... az ügyfelek által kitöltött, s nyilatkozatuk szerint a valóságnak megfelelő jövedelmi viszonyuk és számos további információ ismeretében dönt az igényelt kölcsön kihelyezéséről vagy elutasításáról.

Valótlanul, minden ténybeli alapot nélkülöző módon híreszteltük azt is, hogy a ... több százmilliárdos adócsalást követett el azzal, hogy 2001-2006. között nyugta kiállítási kötelezettségének nem tett eleget.

Nem felelnek meg a valóságnak azok az írásban megjelent híresztelések sem, hogy a ... megtéveszti ügyfeleit, illetve hogy azok számára ne lenne világos, hogy a szolgáltatás díját is meg kell fizetni. Ugyancsak nem felel meg a valóságnak, hogy a ...-nek károsultjai lennének, vagy hogy hitelezési gyakorlata kétmillió embert érint hátrányosan.

A cikkben írtakkal szemben a ... ügyfelei a szerződés aláírását megelőzően tájékoztatást kapnak a kölcsönigénylés feltételeiről, folyamatáról, a kölcsön kondícióiról és a visszafizetés módjáról. Ezen felül a szerződések átláthatóan, könnyen érthetően és külön-külön kiemelve is rögzítik többek között a felvett kölcsönt, a fizetendő díjat, illetve a kölcsön és a díjak együttes összegét.

Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperes kiadóját, az -...t, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 60.000 forint perköltséget.

Ezt meghaladó keresetet elutasította és kötelezte az alperes által szerkesztett lapot kiadó gazdasági társaságot, hogy az államnak külön felhívásra fizessen meg 21.000 forint illetéket.

A Ptk. 79. § (1) bekezdésének ismertetését követően kifejtette, hogy az alperes védekezése azon alapult, hogy nem az alperesi szerkesztőségtől, hanem a tüntetésen résztvevő személyektől származnak a kifogásolt tényállítások, az alperesi újságíró csak hünen tudósított a történetekről.

E körben kiemelte, a sajtójogi felelősség nem kerülhető meg úgy, hogy a valótlan tényállítás közlése mások vélekedésére hivatkozva történik. Jelen eljárás során nem annak volt jelentősége, hogy a felperes által sérelmezett kijelentések kitől származtak, hanem annak, hogy ezek a közlések megfelelnek-e a valóságnak.

Rögzítette, hogy a véleménynyilvánítás önmagában valóban nem ad alapot a helyreigazításra, azonban ha valótlan tényállításokon alapul, vagy burkoltan valótlan

tényállítást fejez ki, akkor a szerkesztőség helyreigazításra kötelezhető. Ezen kívül a sajtó-helyreigazítási igény elbírálásánál a sajtóközleményt a maga egészében kell vizsgálni, a kifogásolt közléseket valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni és az egymással összetartozó részeket összefüggésükben kell értékelni.

Mindezen előírásoknak megfelelően az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a perbeli cikk nem minősíthető a felperes ellen szervezett tüntetésen résztvevő személyek véleményéről való tudósításnak és az írás egésze alapján az olvasókban valótlán tények rögzültek.

Látszólag ugyan az alperes eleget tett a kétoldalú tájékoztatás követelményének, azonban a tüntetésen résztvevő személyek több lehetőséget kaptak a nyilatkozattételre, mint a felperes képviselői és így viszontválasz nélkül maradtak olyan tényállítások, amelyeket a tudósítás keretével kiemelt része - az, amit az olvasó nyilvánvalóan utoljára olvas - rögzített.

Megállapította, hogy a megszólaltatott személyek véleményeit nyomatékosította a tüntetésen jelenlévő országgyűlési képviselő is, aki a felperesi cég működését az uzsorával hozta összefüggésbe.

A cikk első részében felvetett kérdésekre az írás későbbi részei sem adtak egyértelmű elutasító választ, sőt az alcím, a képaláírás szövege és az utolsó két hasábjában szerepeltetett időhatározók azt sugallták, hogy a felperes a gyorsHITELEK terén valóban kifogásolható gyakorlatot folytatott. Az olvasók tehát arra következtethettek, hogy a felperes a vele szerződő felek helyzetének kihasználásával feltűnően aránytalan előnyt köt ki, nem megfelelő tájékoztatásával megtéveszti ügyfeleit, több száz milliárdos adócsalást követett el, törvénytelen eszközöket vett igénybe a követelések behajtása terén és hitelezési gyakorlata kétféle embert hátrányosan érint.

Mindezen közlések tekintetében az alperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek nem tett eleget, erre tekintettel az elsőfokú bíróság a helyreigazítás szövegét a kereseti kérelemnek megfelelően határozta meg, azonban a felperesi helyreigazító közleménynek csak azon részeit emelte be az ítéleti rendelkezésébe, amelyek a felperes által csatolt blanketta szerződések alapján egyértelműen megállapíthatóak voltak, mert megítélése szerint a betérjesztett okiratok alapján nem volt megállapítható a gyors elbírálás, a felperesi kockázat nagyobb mértéke, a felperes által felszámított díjak arányos mértéke, a többszintű hitelbírálati szűrés, a szóbeli tájékoztatás, a vállalkozási tevékenység jogszerű végzése, valamint a kamatfizetésről való tájékoztatás sem, emiatt ezen közlések közzétételét mellőzte.

A perki költség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozva a pereszes alperest kötelezte a felmerült költségek megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést kérve a határozat megváltoztatását és a kereset elutasítását, valamint a felperes perki költségben való marasztalását.

Jogorvoslati kérelmében elsődlegesen ismerte az elsőfokú bíróság ítéletében rögzítetteket, hivatkozott a PK 12. számú állásfoglalására, valamint a Legfelsőbb

Bíróság eseti döntéseire, továbbá a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény 5. §-ában foglaltakra.

Álláspontja szerint az újságíró a jogszabályi előírásoknak megfelelően járt el akkor, amikor az ... által szervezett tüntetésről tájékoztatta az olvasókat és idézte ... országgyűlési képviselő, valamint a tüntetésen résztvevők nyilatkozatát.

A kifogásolt közlések konkrét személyekhez köthetők voltak és kitűnt a cikk egészéből az is, hogy az újságíró nem azonosul az elhangzottakkal. Ezt támasztja alá az a közlés is, hogy az akciócsoport adócsalásra vonatkozó állítását a ... kommunikációs igazgatója visszautasította.

Hivatkozása szerint a cég megtévesztő tevékenységére vonatkozó közlések és ... „törvényes uzsorának” minősítése egyértelműen véleménynek, értékítéletnek tekinthetők, ami sajtó-helyreigazítási eljárásban nem érvényesíthető.

Sérlemmezte, hogy a valóság közzétételére vonatkozó kötelezés gyakorlatilag reklámnak minősül, ami a sajtó-helyreigazítás jogintézményével való visszaélésnek tekinthető.

Állította, a sajtótörvény szerinti tájékoztatási kötelezettségének a szakma szabályainak eleget téve járt el, amikor egy társadalmi szervezet által rendezett tüntetésen résztvevők véleményéről és a tüntetéssel érintett gazdasági társaság álláspontjának a közléséről, magának a vitának a lényegéről adott tájékoztatást, ezért helyreigazítás elrendelésére nincs jogszabályi alap.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

Az alperes fellebbezése részben alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem keretei között bírálta felül a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján.

A Fővárosi Ítéltábla úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a felperes helyreigazítási kérelme megalapozott, azonban a helyreigazító közlemény szövegének megállapításakor nem a sajtó-helyreigazítási eljárás speciális szabályait figyelembe véve járt el, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta.

A másodfokú bíróság kiemeli, hogy a sajtó-helyreigazítási eljárás során különleges anyagi és eljárásjogi szabályok érvényesülnek.

Így a Ptk. 79. § (1) bekezdése értelmében, ha valakiről időszakos lap valótlan tényről közöl, vagy híresztel, vagy való tényeket hamis színben tüntet fel, akkor követelheti olyan közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlemény mely tényállításai valótlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben, illetőleg melyek a való tények.

A PK 12. számú állásfoglalásának II. pontja értelmében a bíróságnak a sajtóközleményt a maga egészében is vizsgálnia kell és a kifogásolt közléseket, kifejezéseket valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe vennie.

Ennek megfelelően kell megállapítani, hogy a sajtóközlemény kifogásolt részében vagy részeiben a sajtószerv tényállításával meghamisítja-e, hamis színben tünteti-e

fel a valóságot, ezért alkalmas-e az igényérvényesítő fél személyhez fűződő jogai megsértésére, tehát megalapozza-e a helyreigazítás elrendelését.

A PK 14. számú állásfoglalás alapján a sajtóközlemény kifogásolt tényállításának valóságát a sajtószerv köteles bizonyítani abban az esetben is, ha híven közli más személy tényállítását, nyilatkozatát, vagy átveszi más szerv (sajtószerv) közleményét.

Ez azt jelenti jelen eljárásban, hogy az alperesnek hitelt érdemlően azt kellett alátámasztania, hogy az ... tüntetésén résztvevők, valamint ... országgyűlési képviselő által elmondottak olyan, bizonyíthatóan valós tényállítások, amelyek nem adnak alapot a helyreigazítás elrendelésére.

Az alperes a tüntetésről való hű tudósításra, mástól szerzett értesülésekre történő hivatkozása a sajtó-helyreigazítási eljárásban nem bír relevanciával, mert a sajtójogi felelősség nem kerülhető meg úgy, hogy a valótlan állítás közlése a riportalanytól szerzett értesülésre hivatkozással történik, a sajtószervet bizonyítási kötelezettség ekkor is terheli a PK 14. számú állásfoglalás alapján.

A sajtótörvény rendelkezései szerint a sajtó valóban beszámolhat különböző - a közérdeklődésre számot tartó - rendezvényekről, azonban az 1986. évi II. törvény 5. §-ában szabályozott feltételek betartásával.

Mindezek kiemelése mellett megállapítható volt, hogy az alperes a cikkében közölt valóságtartalmát nem igazolta, egyéb olyan bizonyítékra sem hivatkozott, amely alátámasztotta volna azt az álláspontját, hogy a felperes helyreigazítás iránti kérelmét jogszerűen tagadta meg.

A helyreigazító közlemény tartalmának megállapításával azonban a Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet.

A Legfelsőbb Bíróság PK 15. számú állásfoglalása kimondja, hogy ha a bíróság a keresetnek helyt ad, határozatában - a kérelem és az ellenkérelem korlátai között - belátása szerint állapítja meg a helyreigazítás szövegét, amelyből ki kell tűnnie annak, hogy a kifogásolt sajtóközleménynek mely tényállítása valótlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben, illetve melyek a való tények.

Nem kötelezhető a sajtó olyan nyilatkozat közlésére, amely a jogosult által érvényesített igény körében a helyreigazításhoz szükséges mértéket akár tartalmában, akár terjedelmében túllépi. Ilyen esetben, a helyreigazító közlemény szövegét az érvényesített jog tartalmi körén belül a bíróság másként határozza meg. A való tények feltüntetése azonban nem kötelező. Erre akkor kerül sor, ha a valótlanítás megértéséhez, értelmezéséhez szükséges, ha a közölt és az érintett által sérelmezett közlések megalapozatlanságának igazolása érdekében nélkülözhetetlen.

Ugyanakkor a való tények közlésére való kötelezés sem eredményezheti a kifogásolt cikk kiegészítését, nem haladhatja meg annak mértékét, terjedelmét.

A másodfokú bíróság vizsgálva az elrendelt helyreigazítás megfogalmazását megállapította, hogy valótlan tényállítás híresztelését, illetve a való tényeket hamis színben feltüntető közlést megfogalmazó szövegrész egyértelműen meghatározza, hogy az írás mely állítása valótlan illetve mely közlése keltett hamis látszatot.

Az átlagolvasó számára is kiderül, hogy valótlanok az uzsora nyújtására, a másik fél helyzetének kihasználására, az adócsalásra, az ügyfelek megtévesztésére, a hitelezési gyakorlatra vonatkozó közlések. A jogsértő tartalmú közlemény megértéséhez tehát nem volt szükség a való tények feltüntetésére, különös tekintettel arra, hogy ebben a körben a cikkben foglaltakat meghaladó, a felperesi gazdasági társaság kölcsönnyújtási feltételeivel összefüggő olyan általános jellegű megállapításokat is tartalmaz a helyreigazítás, amelyek nem a sajtó-helyreigazítási eljárás keretében eldöntendő kérdések. Ezen kívül erre vonatkozóan bizonyítás lefolytatására sem került sor és nincs olyan minden kétséget kizáró bizonyíték, amely alapján a bíróság a valóság megállapítása körében ténymegállapításokat tehetne. A felperes hitelnyújtási, tájékoztatási gyakorlatának, szerződési feltételeinek megismertetése is olyan tények, amelyek az alperes által közöltek valótlanosságának megértéséhez nem szükségesek, továbbá tartalmában és terjedelmében meghaladja a perbeli cikkben megjelenteket.

Mindezeknek megfelelően a peres eljárás során rendelkezésre álló adatok alapján a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatva a való tények közzétételére vonatkozó kötelezést mellőzte, míg egyebekben - visszautalva helyes indokaira is - az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a fellebbezési eljárásban felmerült perköltségről a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott, figyelemmel arra, hogy a sajtó-helyreigazítás iránti igény körében - a fellebbezett rész vonatkozásában - az alperes pervesztes lett felperes.

A felperesnek járó másodfokú perköltség tekintetében a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontjában és (5) bekezdésében, a Magyar Államot megillető fellebbezési illeték vonatkozásában a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésében írtaknak megfelelően határozott.

Budapest, 2009. május 26.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

. Győriné dr. Maurer Amália s.k.
előadó bíró

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k.
bíró

A kiadmány hitel  l:
tisztviselő